

A klímaváltozás egyes kérdései „repkényes” nézetben

– Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma –

Többen megkérdezték tőlem, a soborsini Repkényen miről tudtunk annyit beszélgetni. Erre nehéz válaszolni, ugyanis nem egy téma terítékre került a kisebbségi sorstól a Haikuig. Számomra talán a klímaváltozásról szóló vita a legmaradandóbb értékű. Felvetődött a kérdés: ha a minden így folytatódik, a következő nemzedéknek meglesz-e „a mindennapi kenyeré”, s ha lesz, olyan lesz-e, mint napjainkban? Tehetünk-e még valamit? Ha igen, mit? Térjünk vissza életmódban az őseink szokásaihoz? Vagy lesz, ami lesz: Carpe Diem?

Két magyar – úgy ahogy – megérti egymást, de három vagy annál több már biztosan nem. Így volt ez ebben a témakörben a Repkényen is, nézetek csaptak össze, mindenki a vélt vagy valós igazát bizonygatta halkabban vagy hangosabban. Egyetértettünk abban, hogy életmódváltásra van szükség, de milyen mélységig?

A mélység mértékéről Dr. Csillag István így vélekedett „ha érdeemben változtatni akarunk, akkor váljunk halakká, a halak életmódja teljesen más, mint az embereké, ők nem szennyezik környezetüket.”

A vészcsengőt egyes tudósok már a múlt században meghúzták, de ez politikai vagy gazdasági érdekek miatt süket fülekre talált. Ezzel kapcsolatban vetődött egy másik nagyon fontos kérdés, vajon a politikum milyen mélységig avatkozik – avatkozhat be a gazdasági folyamatokba, illetve a politikum milyen szinten szolgálja ki a gazdasági elképzeléseket, folyamatokat. Pro és kontra itt is volt, aki aktív politikusként tevékenykedett, vagy még most is az, azt vallotta, hogy a lehető legmélyebben lehet „belenyúlni”, a többiek ott húzták meg a vonalat a beavatkozásban, ahonnan kezdődően a szakmai tudás a mérvadó. Gondolom, ez

utóbbiaknak van igazuk: egy normálisan működő társadalomban politikus nem dönthet arról, hogy mit tegyenek például az atomerőművek működése kapcsán, mert nem kötelessége tudni, hogy egy atomreaktor belsejében milyen folyamatok zajlanak le, mi a teendő, hogy ne következzen be egy katasztrófa. Azért vannak a jól megfizetett tanácsadók (általában szakemberek), akiknek meg kell hallgatni a javaslatait. Egy atomerőmű szakembereit nem lehet politikai alapon kiválogatni. Az katasztrófához vezethet, ha négy évig az egyik párt, másik négy év után a másik párt emberei működtetik az erőművet vagy más fontos nemzetgazdasági egységet.

Ami a klímaváltozást illeti, az első kérdés talán az lenne, hogy az elkövetkező évtizedekben felmelegedés (ahogy eddig tapasztaltuk), vagy pedig lehűlés vár reánk. Most akkor elégünk vagy megfagyunk? Az utóbbi talán meghökkentő kijelentés, de egyes tudósok szerint a Nap az elkövetkező években „foltmentes” időszakba kerül, ami maga után vonja a Földet érő energia mennyiség csökkenését. Kis jégkorszaknak nézünk elébe?

A másik lehetőség: a hőmérséklet állandó emelkedése miatt romlanak az életkörülmények, egy idő után azok a fajok, amelyek tudnak alkalmazkodni az új körülményekhez, tovább élnek, a többi lassan kipusztul. Az ember is erre a sorsra kerül?

Nem tudjuk befolyásolni a légköri mozgásokat, a szárazföldek, óceánok, bioszféra változásait, a naptevékenységet, a napállandó fluktuációját, vulkánkitöréseket, a Föld mágneses pólushelyeinek ingadozását. Talán távlatban ez utóbbi a legfontosabb, ha a Földet körülölelő mágneses mező gyengül vagy teljesen megszűnik a pólusvándorlás miatt, akkor nincs „védőháló”, amelyik megakadályozná a kozmikus sugarak korlátlan beáramlását a Földre. Ennek hatása katasztrófális lehet, ennek következtében tényleg megszűnhet az élet minden formája.

Mi csak az úgynevezett antropogén hatásokat tudjuk befolyásolni, az üvegházhatást előidéző gázok és aeroszolok mennyiségének csökkentését, minél kevesebb energia felhasználását, a zöld felületek növelését.

2019. szeptember 21. és 23. között tartották New Yorkban az ENSZ új klímaügyi csúcstalálkozóját. A szakértők szerint az emberi eredetű globális felmelegedés több évtizedes időtávon ugyan, de megállítható, de ehhez klímavédelmi intézkedésekre van szükség. Ez már nem vállalás lenne, amelyet az országok vagy betartanak, vagy nem, hanem olyan gazdasági, politikai intézkedések sora, amelyet mindenkinek be kell tartania. De ezzel kapcsolatban is vannak ellenvélemények: egyes tudósok szerint nem klímaváltozás, hanem csak hőmérséklet emelkedés vár ránk.

Már az ifjúság is tiltakozik a környezetromboló hatások miatt, szép tőlük, de azért szeretném hallani vállalásaikat: gyalogosan, kerékpárral esetleg tömegközlekedési eszközzel fogok járni, az okos telefonomat naponta csak egy órát használom (ritkán kelljen töltenem), a szobámban a klímaberendezést ki fogom kapcsolni, legalább egy fokkal csökkentem télen a szobám hőmérsékletét, és hadd ne soroljam tovább. Nem kellene velük megismertetni alaposan az „ökológiai lábnyom” fogalmát? Tesztek sorozatát kellene kitölteniük, hogy tudatosodjon bennük: ***nagyobb részt tőlük függ a Föld jövője, hiszen a most élő, idősebb generáció a megrögzött szokásaival előbb vagy utóbb végleg távozik.***

Ha minden jól megy, s mindenki összefog, akkor még évtizedeken keresztül mondhatjuk a Miatyánk címben idézett sorait.

Piroska István

2021. december